

[FŐLDAL > AZ ELTE ÖRÖKSÉGÉBŐL: PALLASIT METEORIT](#)

AZ ELTE ÖRÖKSÉGÉBŐL: PALLASIT METEORIT

2022.03.07.

Az Egyetemi Könyvtár és Levéltár 2022 folyamán ízelítőt ad az Egyetem tulajdonában álló gazdag tárgyi örökségből. Márciusban a hónap műtárgya egy különleges összetételű, polírozott aszteroidadarab, amely 1781-ben Mária Anna főhercegnő ásványgyűjteményével került Egyetemünkre.

A szibériai Krasznajarszkban talált pallasit nemcsak hogy rendkívül látványos, hanem az egyik legritkább meteoritfajta, átmenet a vas- és kőmeteoritok között. A 10 cm széles, vágott-polírozott felületű meteorit főként olivin kristályokból áll, a sárgás és olívaöld kristályok közti teret vas és nikkelt ötvözet tölti ki.

„A műtárgy Mária Terézia legidősebb lánya, Mária Anna főhercegnő gyűjteményéből származik, amely 1781-ben került Egyetemünkre és megalapozta a jelenlegi ásvány- és kőzetgyűjteményünket” – mutatja be az ELTE Természettudományi Múzeum egyik büszkeségét **Harman-Tóth Erzsébet** igazgató.

A példány annak a Krasznajarszk nevű meteoritnak egy darabja, amelyet először 1772-ben Peter Simon Pallas porosz botanikus-zoológus vizsgált oroszországi tartózkodása során. Egzotikus külseje alapján Ernst F. F. Chladni német fizikus és csillagász feltételezte, hogy

ez a kőzet az űrből érkezett, hasonló a Földön nem ismerünk.

Ez volt az első kőzet, amelyről felmerült a Földön kívüli eredet. Ő adta a meteoritípusnak a pallasit nevet Pallas, az első kutató munkájának elismeréseként.

„A Krasznajarszk meteorit anyagát feltehetően egy (a Földhöz hasonlóan) differenciálódott kisbolygó (aszteroida) ütközés hatására szétesett darabjai adják. A differenciálódás azt jelenti, hogy a fejlődés során a bolygó alkotó anyagai elkülönültek és rétegekbe rendeződtek. A legbelső réteg a vasgazdag mag, ezt követi az olivindús köpeny, a legkülső réteg pedig a kéreg” – magyarázza **Felkerné Kóthy Klára** muzeológus.

Egyes elméletek szerint a pallasitok a mag és a köpeny határáról származó példányok lehetnek. Friss kísérleti kutatások azonban azt sejtetik, hogy két lépcsőben alakult ki ez az érdekes megjelenés. Az égitest előbb differenciálódott, majd az olivinben gazdag, de fémet is tartalmazó köpeny része egy másik égitesttel való ütközés során részben megolvadt, ennek köszönhető a fém és az olivin egzotikus, együttes megjelenése.

Forrás: [ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár](#)

Fotó: *Hegyesi Eszter*

A weboldalon „cookie”-kat („sütiket”) használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb felhasználói élményt nyújthassuk látogatóinknak. A cookie-beállítások bármikor megváltoztathatók a böngésző beállításáiban. [További információ](#)

Elfogadom